

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

FRANSA AYRIMCILIKLA MÜCADELE REHBERİ

NESAM

Nefret Suçları ve
Ayrımcılıkla Mücadele

İçindekiler

AYRIMCILIK NEDİR?	4
KİMLERİN AYRIMCILIK YAPMAMA SORUMLULUĞU BULUNUR?	10
AYRIMCILIK TÜRLERİ NELERDİR?	12
HANGİ ŞARTLAR ALTINDA AYRIMCILIK YAPILMASI MÜMKÜNDÜR?	14
İŞYERİ, EĞİTİM VE HİZMET ALMADA EN SIK RASTLANAN AYRIMCI UYGULAMALAR NELERDİR?	16
AYRIMCILIK VE BUNA BAĞLI HAK İHLALLERİNE KARŞI HUKUKİ YAPTIRIMLAR NELERDİR?	20
KANITLARIN KORUNMASI VE BİLDİRİME İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?	22
TAKİP EDİLMESİ GEREKEN YASAL SÜREÇ VE BAŞVURULACAK YASAL MERCİLER NELERDİR?	28
FRANSA'DAKİ RESMİ VE SİVİL TOPLUM DESTEK MEKANİZMALARI	30

AYRIMCILIK NEDİR?

Bireyler arası eşitlik ilkesi, çok sayıda ulusal ve uluslararası metinde yer alan temel bir ilkedir. Fransa'da da geçerli olan bu ilke, ayrımcılığa izin vermemektedir.

Ayrımcılık, bir kişiyi dezavantajlı konuma getirecek haksız muamelelerin ilgili kanun metninde sayılan özelliklerine bağlı olarak gerçekleştirilmesidir. Bu özellikler;

- **etnisite**
- **yaş**
- **cinsel kimlik ve cinsel yönelim**
- **siyasi, felsefi veya dini inançlar**

olarak sıralanabilir.

Bu gerekçelerden birinden kaynaklanan ayrımcılık için cezai yaptırım öngörülmekte olup mağdurun mahkemede tazminat talep etmesi mümkündür.

01

Ceza Kanunu'nun 225-1. maddesi¹ ayrımcılığa ilişkin kapsamı şu şekilde çizmektedir:

“Gerçek kişiler arasında; kökenleri, cinsiyetleri, medeni durumları, gebelik durumları, fiziksel görünüşleri, ekonomik durumlarından kaynaklanan özel savunmasızlıkları, soyadları, ikamet yerleri, sağlık durumları, özerkliklerini yitirmeleri, engelleri, genetik özellikleri, örf ve adetleri, cinsel yönelimleri, cinsel kimlikleri, yaşları, siyasi görüşleri, sendikal faaliyetleri, kendilerini Fransızca dışında bir dilde ifade ediyor olmaları, gerçek veya varsayılan bir etnik gruba/ ulusa/ırka veya belirli bir dine ait olup olmamaları sebebiyle yapılan herhangi bir ayırım, ister görünen ister var olduğu bilinen olsun, ayrımcılık teşkil eder.”

İlgili maddenin devam eden fıkrası tüzel kişiler arasında da aynı hükmün geçerli olduğunu ifade etmektedir.

Son yıllarda, ayrımcılık eylemlerine karşı mağdurların kendilerini savunma imkânlarını kolaylaştırmak amacıyla nefret eylemleri, söylemleri ve suçları ile mücadeleye yönelik Fransa'da, Avrupa'da ve uluslararası alanda adımlar atılmıştır.

Ayrımcılık ve nefret eylemleri, demokratik toplumlarda kabul edilemez niteliktedir. Bu nedenle mağdurlar, özellikle uzman avukatlarla veya ayrımcılıkla mücadele eden derneklerle iletişime geçerek sorunu diyalog yoluyla gidermeye ve arabuluculuğa teşvik edilir.

Öte yandan, Avrupa ve uluslararası hukuk metinleri ile Avrupa Birliği Adalet Divanı kararlarında belirtilen ilkeler, ayrımcılıkla mücadeleye ilişkin Fransız hükümlerinde önemli değişikliklere yol açmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

¹İlgili madde için bkz:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000033461473?isSuggest=true

- 10 Aralık 1948 tarihli İnsan Haklarının Evrensel Beyannamesi ayrımcılık yasağı ilkesi (1,2,7,21/2 ve 23. maddeleri),

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 7. maddesine göre;

“Herkes yasa önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunma hakkına sahiptir. Herkes, bu Bildirgeye aykırı her türlü ayrımcılığa yönelik ve her türlü kışkırtmaya karşı eşit korunma hakkına sahiptir.”

- Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin hukuk önünde eşitlik başlıklı 26. maddesi,
- 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesi (Bu maddede cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi görüş veya diğer herhangi bir görüş, ulusal veya sosyal köken veya kişinin mali durumu temelinde herhangi bir ayırım yapılmaksızın bireyin korunması gerekliliği belirtilmiştir.)

- Avrupa Birliği ile ilgili olarak, 1957 Roma Antlaşması'nda kadın ve erkek işçilere eşit ücret ilkesinin getirilmesiyle çalışma hayatında ayrımcılıkla mücadelenin Birlik mevzuatına girmesi ve sonrasında Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın bu konudaki içtihatları
- 1965 Tüm Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme
- 1979 Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme
- AİHS'ye ek olarak 26 Haziran 2000'de imzalanan ve genel bir ayrımcılık yasağı öngören 12 nolu protokol
- Avrupa Birliği Lizbon Antlaşması'nın önsözünde belirtilen, İşçilerin Temel Sosyal Haklarına İlişkin Topluluk Şartı ve Avrupa Birliği'nin Temel Haklar Şartı'nda belirtilen tüzükler

KİMLERİN AYRIMCILIK YAPMAMA SORUMLULUĞU BULUNUR?

Ayrımcılığın hukuksal olarak kamusal alanda takibi yapılmaktadır. Sosyal ilişkiler çerçevesinden farklı muameleler (arkadaşlık, aile veya kişisel ilişkiler) yasal takibi gerektirmez ve hukuken ayrımcılık sayılmaz.

Kişinin aldığı kamu hizmetlerinde (eğitim, sağlık ve diğer kamusal alanlardaki hak ve özgürlüklerden yararlanırken), çalışma hayatında ve özel sektörün sağladığı mal ve hizmetlere erişiminde ayrımcılığa uğraması halinde yasal takip söz konusu olabilmektedir.

Bu nedenle, bir kişi ayrımcılığa uğrayıp uğramadığını anlamak istiyorsa, şikayet ettiği durumun kanundaki tanıma ve kanunla belirlenen çerçeveye uygun olup olmadığını kontrol etmelidir.

02

AYRIMCILIK TÜRLERİ NELERDİR?

Ayrımcılık çok geniş bir alanı kapsamaktadır ve özellikle “işe, barınmaya, eğitime, birtakım hizmetlere (restoran, kamu binası vb.)” erişimle ilişkilendirilir.

03

Doğrudan Ayrımcılık

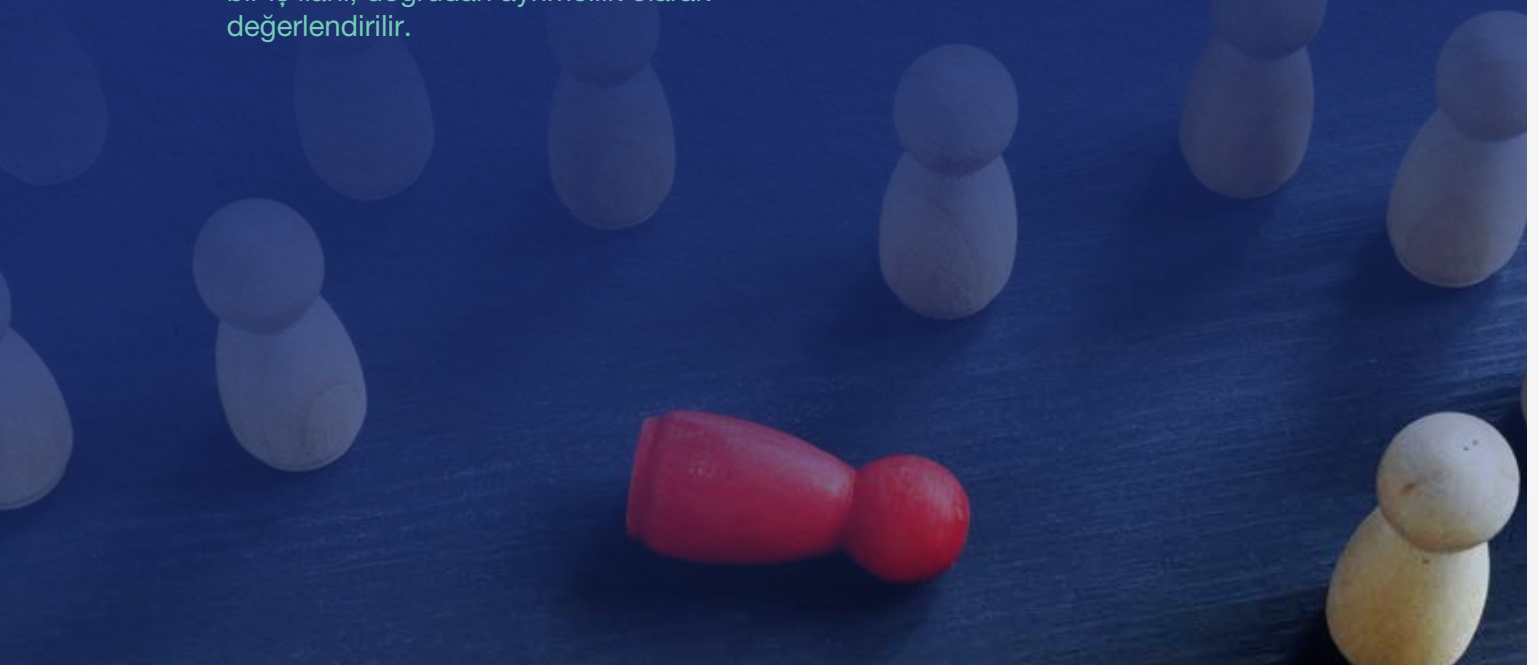
Bir kişiye cinsiyeti ya da kişinin değiştiremeyeceği başka bir özelliğinden (yaşı, fiziksel nitelikleri, ırkı vb.) dolayı açıkça yasalarda, politikalarda ya da uygulamalarda ayrımcılık yapmak “doğrudan ayrımcılık” olarak tanımlanmaktadır.

Örnek: Kadın istihdamını reddeden bir iş ilanı, doğrudan ayrımcılık olarak değerlendirilir.

Dolaylı ayrımcılık

Görünürde tarafsız gibi duran, ancak sonucu açısından sistemli olarak bir grubun aleyhine ayrımcılık yapılması durumunu ifade eder.

Örnek: Kimlik kanıtı olarak yalnızca Fransız kimlik kartını kabul ederek yabancıları dezavantajlı duruma düşüren bir banka dolaylı ayrımcılık yapmaktadır.

HANGİ SARTLAR ALTINDA AYRIMCILIK YAPILMASI MÜMKÜNDÜR?

04

Fransa’da pozitif ayrımcılık denen bir tür ayrımcılık uygulaması ile zaman zaman karşılaşılabilir. Pozitif ayrımcılık, fırsat eşitliğini yeniden tesis etmek için, özellikle işe alımlarda “sistemik ayrımcılığın mağduru olan belirli insan gruplarını desteklemeyi” amaçlar.

Bununla birlikte, pozitif ayrımcılık, Fransa’da oldukça kapalı şekilde uygulanır. Çünkü Fransa’da ayrımcılık yapılması yasaklanmıştır ve pozitif ayrımcılık yapılabileceğine ilişkin ayrı bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır.

Ancak Ceza Kanunu’nun 225-3. maddesi ayrımcılık sayılmayacak bazı istisnalar öngörmektedir. Bu maddeye göre; sağlık durumu, engellilik hali, cinsel yönelim veya cinsiyet gibi kriterlere dayanan bazı farklı muameleler ayrımcılık sayılmamaktadır.

Söz konusu istisna, örneğin, doktor raporu ile kanıtlanmış bir ölüm riskini, kişinin fiziksel bütünlüğünü etkileyen riskleri, iş göremezlik veya sakatlık risklerini önlemeyi amaçlayan sağlık durumuna dayalı ayrımcılıkta geçerli olmaktadır.

Ayrıca sağlık durumuna dayalı ayrımcılık ile tıbben belirlenmiş iş göremezliğe dayalı bir istihdam reddi veya işten çıkarılma gerçekleştiğinde, yani temel ve kesin bir mesleki yetersizlik oluştuğunda nesnel, meşru ve orantılı bir durum doğmuş olur, bu durum ayrımcılık kabul edilmez.

Aynı şekilde, kişiye cinsiyeti nedeni ile yapılan bir ayrımcı muamele, kanıtlanmış bir cinsel şiddet mağdurunun korunması amacını içeriyorsa, bu durumda da kanunen ayrımcılıktan söz edilemez.

İŞYERİ, EĞİTİM VE HİZMET ALMADA EN SIK RASTLANAN AYRIMCI UYGULAMALAR NELERDİR?

Fransız İş Kanunu L1131-1 maddesinden itibaren işyerinde ayrımcılık konusunu ele almaktadır. Kanunun ilgili L1132-1 maddesi gereği;

05

Kökeni, cinsiyeti, görgüsü/ahlâkı, cinsel yönelimi, cinsel kimliği, yaşı, medeni hali veya gebeliği, genetik özelliği, ekonomik durumu, bir etnik gruba, ulusa veya iddia edilen bir ırka üyeliği veya üye olmaması, gerçek veya varsayılan siyasi görüşleri, sendikal/ dayanışma faaliyetleri, siyasi faaliyetleri, dini inançları, fiziksel görünümü, soyadı, ikamet ettiği yer veya kayıtlı olduğu ikametgahı veya sağlık durumu, kişisel bağımsızlığını kaybetmesi veya engeli, kendini Fransızca dışında bir dilde ifade ediyor olması

nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak;

- Hiç kimse ayrımcılığa tâbi tutulamaz,
- Hiçbir çalışana yaptırım uygulanamaz,
- Hiçbir çalışan işten çıkarılamaz ve cezalandırılmaz,
- Hiç kimsenin bir şirkette işe alımı, atanması, staja veya eğitime erişimi engellenemez.

Ayrıca, söz konusu ayrımcılığı yapanın bir çalışan olması durumunda, bu çalışana disiplin cezası uygulanabilir.

Örnek: Nantes İş Mahkemesi, bir şirketin eski bir çalışanına, maaş ayrımcılığı (kadın çalışanın erkek meslektaşlarından daha az maaş alması) yaptığını tespit ederek şirketin çalışanın uğradığı zarar için 161.000 avro tazminat ödemesine karar vermiştir. (15 Ekim 2019 tarihli CPH /Nantes Kararı)

Kişinin;

Kökeni, görünüşü, bedensel durumu, soyadı, ikâmet yeri, aidiyeti, etnik durumu, milliyeti, ahlâkı, kendisini Fransızca dışında bir dille ifade ediyor olması gibi sebeplerle olumsuz muamele görmesi, bir eyleme veya uygulamaya tâbi tutulması

ayrımcılık olarak değerlendirilir. Burada belirtilen unsurlara bağlı olarak;

İş ve İşyeri

- Bir şirkette istihdam/staj/eğitim imkânı sunmama,
- Mesleki bağlamda istihdam veya stajın reddedilmesi, terfinin reddedilmesi, ücret farklılığı, işten çıkarılma vb. muameleler,
- Bir kişiyi işe almayı, cezalandırmayı veya işten çıkarmayı kabul etme veya reddetme,

Eğitim

- Okula kaydolma hakkını engelleme, eğitimden dışlama vs.
- Sosyal Güvenlik Kanunu'nda belirtilen kurslardan yararlanmayı engelleme,

Hizmet Alma

- Mal veya hizmet arzını, Ceza Kanunu'nda belirtilen ayrımcılığa ilişkin unsurlardan birine dayalı bir şarta tabi kılma,
- Herhangi bir ekonomik faaliyetin normal uygulanmasını engelleme,
- Bir mal veya hizmet talebinin reddi,
- Kamuya açık veya özel bir binaya erişimin reddedilmesi (bir müzeye, gece kulübüne, kafeye vb. girişin engellenmesi),
- Bir mala veya bir kamu hizmeti ile özel hizmete erişimde engelleme

örnekleri ayrımcılık olarak görülmektedir.

AYRIMCILIK VE BUNA BAĞLI HAK İHLALLERİNE KARŞI HUKUKİ YAPTIRIMLAR NELERDİR?

06

Fransız Ceza Kanunu 225-2. maddesinde ayrımcılığın

“üç yıl hapis ve 45.000 € para cezasına”

çarptırılması öngörülmektedir.

Ayrıca ayrımcılık suçu, halka açık bir yerde veya erişimi engellemek amacıyla işlendiğinde, ceza;

“beş yıl hapis ve 75.000 € para cezasına”

yükselir.

Son olarak, herhangi bir ayrımcılık eyleminden tüzel kişilerin de cezai olarak sorumlu tutulabileceği unutulmamalıdır. Tüzel kişilerin bu sorumluluğu, Ceza Kanunu’nun 225-4 maddesinde belirtilmektedir.

Örnek: Fiziksel özellikleri bakımından (Afrika veya Kuzey Afrika kökenli gibi) polis tarafından sistematik olarak tutuklanan on üç kişinin davasında Yargıtay, devleti ayrımcılık yapmaktan suçlu bulmuş ve ilgili kurumu tazminat ödemeye mahkûm etmiştir.

KANITLARIN KORUNMASI VE BİLDİRİME İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?

07

İşyerinde ayrımcılık durumunda, mağdurun her zaman yazılı veya görsel bir kanıtı erişimi olamayabilir. Bu bazı durumlarda kanıt bulunmaması ayrımcılığın türüne bağlı iken (örneğin sözlü ayrımcılık), bazı durumlarda söz konusu kanıtı mağdurun erişimi olmayabilir. Bu tür durumlarda;

- İş müfettişliği kontrol memurlarına² ulaşmak ve kanıtları onların bulmasını sağlamak,
- Ayrımcı eylemlerle ilgili yasal işlem başlatabilecek ulusal veya yerel düzeydeki sendika kuruluşlarından da yardım almak,
- Mağdur üzerinde insan hakları, fiziksel veya zihinsel sağlık ve hatta haksız bireysel özgürlük ihlallerini gözlemleyecek çalışan temsilciliği veya bir temsilcisinden³ yardım istemek

mümkündür.

Çalışan Temsilciliği/Temsilcisi, ilgili çalışanın da rızasıyla, konuyu iş mahkemesine yönlendirir, bu mahkeme de daha sonra esasa ilişkin hızlandırılmış prosedüre göre karar verir. Bu durumda hâkim ihlale son verebilir ve ihlali yapan işvereni cezaya mahkûm edebilir.

İş mahkemesine başvuruyu mağdurun kendisi de yapabilir. Dilerse bu başvuruyu kendisi adına dernekler ve İş Kanunu'nun L. 1134-2 maddesinde yer alan sendikalar ve dayanışma örgütleri de yapabilir.

Başvuru;

- İş Mahkemesi kalemine taahhütlü mektupla,
- Mağdurun İş Mahkemesi kaleminde kendisine verilen formu bizzat doldurmasıyla veya
- Mağdurun avukatı aracılığı ile yapılabilir.

²« Les agents de contrôle de l'inspection du travail »

³« Délégation du personnel »

* Ayrımcılığın Kanıtlanması

Ceza hukukunda ispat yükümlülüğü genel kural olarak mağdura aittir; mağdurun bir yandan yapılanı, diğer yandan da neden yapıldığını (kasıtlı unsuru) kanıtlaması gerekir. Ancak ayrımcılık durumunda, mağdurun başvurusu olmadan savcılığın açtığı (re'sen görülen) davalar için ispat yükümlülüğü savcıya (iddia makamına), başvuru üzerine görülen davalarda ise ispat mağdura aittir. Mağdur buradan çıkacak karara göre hukuk mahkemesinde görülecek tazminat davasının da tarafı olur.

Cezai konulardaki bir diğer ilke, delil özgürlüğüdür. Bu ilke, delil sunulmasında kolaylık sağlar. Bu doğrultuda mağdur, hakkaniyetsiz olmaması koşuluyla, yaşadığı ayrımcılık vakasını her türlü yola başvurarak kanıtlayabilir. Öte yandan iş yerindeki ayrımcılığa ilişkin ise mağdur; doğrudan veya dolaylı ayrımcılığın varlığına işaret eden kanıtları sunar.

Bu kanıtlara karşılık, işveren “söz konusu uygulamanın/muamelenin herhangi bir ayrımcılıkla ilgisi olmadığına ve nesnel unsurlarla gerekçelendirildiğine” dair kanıt sunmalıdır.

Yani ilgili kişiye karşı ayrımcılık suçu işlenmediğini kanıtlama sorumluluğu bu noktada işverene düşmektedir.

*Dava Zaman Aşımı

Genel hukuk kurallarına göre, ayrımcılık suçunun zaman aşımı (bir davaya konu olabilmesi için gerekli maksimum süre), suçun işlendiği günden itibaren 6 yıldır. Ancak ayrımcılığın iş hayatına ilişkin olması halinde ise bu süre 5 yıl olarak belirlenmiştir. Mağdurun, İş Mahkemesine ayrımcılık davası başvurusu yapmak için ayrımcılığın olduğu günden veya mağdurun bu olgunun ayrımcılık olduğundan haberdar olmasından itibaren 5 yıl süresi vardır.

KAMU SEKTÖRÜNDE AYIRIMCILIK

Kamu hizmetlerinde ayrımcılık konusunda görevli mahkeme İdare Mahkemesidir. Ayrımcılığa uğrayan kamu görevlisi konuyu idare mahkemesine bireysel olarak götürebileceği gibi, memur sendikalarına da konuyla alakalı başvurabilir.

En az 5 yıldır kayıtlı ve tüzüğünde ayrımcılık ile mücadele hükmü bulunan dernekler de İdari Yargı Kanunu'nun R.779-9 maddesince idare mahkemesine başvuruda bulunabilir.

Ancak ayrımcılığın kamu hizmetlerinden veya yerel makamlardan kaynaklandığı durumlar için, idare mahkemesindeki davalarda avukat tarafından temsil zorunluluğu söz konusudur.

İdare Mahkemesine sevk, talep üzerine yapılır. Bu talep yazılı bir mektup ile de yapılabilir. Bu talep İdare Mahkemesine, bizzat veya posta yoluyla -tercihan iadeli taahhütlü posta ile- iletilir. Diğer bir yol da elektronik olarak başvurudur. Elektronik başvuru **www.telerecours.fr** adresinden gerçekleştirilir.

TAKİP EDİLMESİ GEREKEN YASAL SÜREÇ VE BAŞVÜRULACAK YASAL MERCİLER NELERDİR?

08

Ayrımcılığın sorumlusuna karşı yürütülecek “cezai işlemin takibinde”, mağdur kendisi başvuruda bulunabilir, avukat tutma zorunluluğu yoktur. Ayrıca, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 2-1. maddesinin uygulanmasında, dernekler de yapılan ayrımcılığa ilişkin gerekli başvuruları yürütebilir.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 15-3. maddesi uyarınca, polis kendisine iletilen şikâyeti kayda almakla yükümlüdür. Dolayısı ile mağdur doğrudan polise veya jandarmaya başvurabilir. Bir diğer yol da savcılığa şikâyetinde bulunmaktır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 40. maddesi gereğince, savcılık herhangi bir

yolla bu tür bir olayın gerçekleştiği bilgisini alırsa; mağdurun şikâyetine gerek olmaksızın kendiliğinden (re’sen) de kovuşturma başlatabilir.

Bunun dışında izlenecek prosedürle ilgili olarak, mağdurlar için başka yollar da mevcuttur:

- Gayrı Resmî Uzlaşma
- Denetleyici, İdari ve Teftiş Makamlarına Şikâyet
- Resmi Uzlaşma
- Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu’na Şikâyet
- Medya

FRANSA'DAKİ RESMİ VE SİVİL TOPLUM DESTEK MEKANİZMALARI

09

Kişinin ayrımcılık mağduru olması durumunda ve acil müdahalede bulunulması gerektiğinde, doğrudan polis veya jandarma ile iletişime geçilmesi mümkündür.

- Telefonla 17'yi arayarak veya Avrupa acil durum numarası olan 112'ye ulaşarak,
- Kurban/mağdur konuşamayacak durumdaysa 114'ü tuşlayarak (mesajla)

bildirimde bulunmak mümkündür.

Tüm bu görüşmeler ücretsizdir.

Fransa'da 2004'te Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik İçin Fransız Yüksek Otoritesi (HALDE - Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité) kurulmuş, daha sonra HALDE'nin yerini 1 Mayıs 2011'de Défenseur des Droits (Haklar Savunucusu) almıştır.

Haklar Savunucusu başvurulara üç şekilde çözüm sunmaktadır:

- İlgili kişilerin dinlenip arabuluculuk sağlanması
- Faile para cezasının uygulanması, mağdura tazminat verilmesi veya olayların yayımlanması gibi bir veya daha fazla yaptırıma gidilmesi (Yaptırım daha sonra savcı tarafından onaylanmalıdır.)
- Suç teşkil etme ihtimali olan vakalar hakkında ifadesine başvurulmuş kişi veya fail olayı reddederse, savcılığa haber vermek, tutuklama kararı çıkarmasını sağlamak.

Haklar Savunucusu ile; doğrudan kendi kurumsal web sitesinde çevrimiçi olarak iletişim formu üzerinden veya Haklar Savunucusu'nun bölgesel temsilcisinden randevu alarak veya telefonla, e-posta veya normal posta yoluyla aşağıdaki adreslerden iletişim kurmak mümkündür:

Défenseur des Droits - Haklar Savunucusu iletişim yolları:

<https://www.defenseurdesdroits.fr/>

Tlf: 09 69 39 00 00

Ücretsiz Yanıt: 71120

Ücretsiz Posta: 75342 Paris CEDEX 07

Mesai Saatleri: Pazartesi - Cuma 08.00 - 20.00 arası

Haklar savunucusunun mağdurlara yanıt veren bir çağrı merkezi de bulunmaktadır:

Metropolitan alan: 08 842 846 37

Deniz aşırı ve yabancılar: 00 33 (0) 41 83 42 08

**Ayrıca e-posta yoluyla da çağrı merkeziyle irtibata
geçmek mümkündür:**

08victimes@france-victime.fr

Ayrımcılıkla mücadele etme kapsamında görev alan pek çok yerel dernek de bulunmaktadır. Bu derneklerin bazıları belirli tür ayrımcılıklar üzerine uzmanlaşmıştır. Örneğin LICRA derneği; ırkçılık ve antisemitizm özelinde faaliyet göstermektedir.

Fransa'da ayrımcılıkla mücadele amacıyla temasa geçilebilecek Action Droits des Musulmans (ADM) / Müslüman Hakları Hareketi, Eşitlik İçin Hareket, Uluslararası Af Örgütü, Sınır Tanımayan Avukatlar diğer sivil toplum kuruluşlarından bazılarıdır.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

NEŞAM

Nefret Suçları ve
Ayrımcılıkla Mücadele

www.nesam.ytb.gov.tr